

บทที่ 2

วิธีการดำเนินการวิจัย

กลุ่มตัวอย่าง

1. กลุ่มตัวอย่างคือ ผู้ติดยาเสพติดเพศชายที่เข้ารับการรักษาในโรงพยาบาล
จิตเวช และอยู่ในระยะฟื้นฟูสมรรถภาพ จำนวน 20 คน

2. วิธีการคัดเลือก

2.1 ทำการทดสอบก่อนการทดลอง (Pretest) โดยให้ผู้ติดยาเสพติด
เพศชายที่เข้ารับการรักษา และอยู่ในระยะฟื้นฟูสมรรถภาพ จำนวน 39 คน ทำแบบวัด
อัตโนมัตินิต์ค้นเพนเนสส์

2.2 คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยใช้เกณฑ์ในการคัดเลือกดังนี้

2.2.1 อายุระหว่าง 15 - 29 ปี

2.2.2 การศึกษา ตั้งแต่ระดับประถมศึกษาขึ้นไป

2.2.3 ติดยาเสพติดประเภท เฮโรอีน ฝิ่น กัญชา

2.2.4 เริ่มรับการบำบัดรักษาจากโรงพยาบาลในระยะใกล้เคียงกัน

2.2.5 มีระยะการติดยาเสพติดไม่เกิน 5 ปี

2.2.6 พักอาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร นนทบุรี ปทุมธานี

และสมุทรปราการ

2.3 คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างที่ได้คะแนนอยู่ระหว่างเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 40 - 60
ของกลุ่ม ซึ่งมีจำนวน 25 คน

2.4 สุ่มตัวอย่างประชากรด้วยวิธีสุ่มตัวอย่างแบบง่าย เป็นกลุ่มทดลอง 9 คน
และกลุ่มควบคุม 16 คน

2.5 ถามความสมัครใจผู้ติดยาเสพติดกลุ่มทดลองในการเข้าร่วมกลุ่มบำบัดแบบ
ประคับประคอง

2.6 ขณะดำเนินการทดลอง วันที่ 2 สมาชิกกลุ่มทดลองได้หลบหนีออกจากโรงพยาบาลไป 1 คน กลุ่มทดลองจึงเหลือ 8 คน และภายหลังการทดลองครบ 8 วัน สมาชิกกลุ่มควบคุมก็ได้หลบหนีออกจากโรงพยาบาลไป 4 คน กลุ่มควบคุมจึงเหลือ 12 คน ดังนั้นกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดมี 20 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบวัดอัตมโนทัศน์เทนเนสซี (Tennessee Self Concept Scale) ของวิลเลียม เอช ฟิตส์ (William H. Fitts 1965, quoted in Ampai Siripipat 1972: 44-47)

การรวมข้อต่าง ๆ ในแบบวัด ได้จากการสำรวจวรรณคดีที่เกี่ยวข้องกับอัตมโนทัศน์ และจากการวิเคราะห์การรายงานด้วยตนเองของคนไข้ โดยมีนักจิตวิทยาคลินิก 7 คน เป็นผู้เลือกข้อต่าง ๆ และวัดประเภทข้อความแต่ละข้อ เพื่อให้ข้อต่าง ๆ อยู่ในค่านที่เหมาะสมกับโครงสร้างที่ให้คำจำกัดความไว้

แบบวัดอัตมโนทัศน์นี้ประกอบด้วยข้อความจำนวน 100 ข้อ โดยแบ่งออกเป็นข้อความเกี่ยวกับการวิพากษ์วิจารณ์ตน 10 ข้อ และข้อความเกี่ยวกับอัตมโนทัศน์ในค่านต่าง ๆ ได้แก่ อัตมโนทัศน์ค่านความเป็นเอกลักษณ์ อัตมโนทัศน์ค่านความพึงพอใจในตนเอง อัตมโนทัศน์ค่านพฤติกรรมที่แสดงออก อัตมโนทัศน์ค่านร่างกาย อัตมโนทัศน์ค่านศีลธรรมจรรยา อัตมโนทัศน์ค่านส่วนตัว อัตมโนทัศน์ค่านครอบครัว และอัตมโนทัศน์ค่านสังคม มีจำนวนรวม 90 ข้อ (รายละเอียดอยู่ในภาคผนวก ค.)

1. ลักษณะของเครื่องมือ

แบบวัดอัตมโนทัศน์เทนเนสซี ประกอบด้วยข้อความที่ใหญ่ตอบประเมินตนเองทั้งในค่านบวกและค่านลบ ว่ามีลักษณะเหมือนกับที่ระบุไว้ในแบบวัดหรือไม่ แบบวัดนี้เป็นแบบวัดชนิดมาตราส่วนประมาณค่า มี 5 ระดับ ตั้งแต่ 1 จนถึง 5 ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบใหญ่ ๆ คือ

องค์ประกอบที่ 1 คะแนนการวิพากษ์วิจารณ์ตนเอง (The Self Criticism Score - SC)

ในแบบวัดจะประกอบด้วยประโยคบรรยายเกี่ยวกับตนเองในค่านที่ไม่ดีทั้งสิ้น ซึ่งคนส่วนมากไม่ยอมรับว่าเป็นความจริงสำหรับตนเอง ผู้ที่ได้คะแนนในองค์ประกอบนี้สูง แสดงว่าเป็นคนใจกว้าง สามารถวิพากษ์วิจารณ์ตนเองได้ ผู้ที่ได้คะแนนต่ำ แสดงว่าเป็นคนชอบปกป้องตัวเอง ไม่กล้าที่จะยอมรับความจริงเกี่ยวกับตนเอง

องค์ประกอบที่ 2 คะแนนในทางบวก (The Positive Score P)

ในแบบวัดจะประกอบด้วยประโยคบรรยายเกี่ยวกับตนเองในค่านที่ดีและไม่ดี ผู้ที่ได้คะแนนสูงแสดงว่ามีอัตมโนทัศน์ที่ดี ผู้ที่ได้คะแนนต่ำก็แสดงว่ามีอัตมโนทัศน์ไม่ดี คะแนนในทางบวกนี้แยกออกเป็นองค์ประกอบย่อยได้ 9 ลักษณะ ดังนี้

คะแนนที่ทั้งหมด (Total P Score) เป็นคะแนนรวมของคะแนนพีในแต่ละข้อ จะแสดงให้เห็นถึงอัตมโนทัศน์โดยรวมของผู้ตอบ

คะแนนที่แถวที่ 1 (Row I - P Score) แสดงให้เห็นถึงอัตมโนทัศน์ในค่านความเป็นเอกลักษณ์ (Identity)

คะแนนที่แถวที่ 2 (Row 2 - P Score) แสดงให้เห็นถึงอัตมโนทัศน์ในค่านความพึงพอใจในตนเอง (Self Satisfaction)

คะแนนที่แถวที่ 3 (Row 3 - P Score) แสดงให้เห็นถึงอัตมโนทัศน์ในค่านพฤติกรรมที่ตนแสดงออก (Behavior)

คะแนนที่สัณภูมิเอ (Column A - P Score) แสดงให้เห็นถึงอัตมโนทัศน์ในค่านร่างกาย (Physical Self)

คะแนนที่สัณภูมิบี (Column B - P Score) แสดงให้เห็นถึงอัตมโนทัศน์ในค่านศีลธรรมจรรยา (Moral - Ethical Self)

คะแนนที่สัณภูมิซี (Column C - P Score) แสดงให้เห็นถึงอัตมโนทัศน์ในค่านส่วนตัว (Personal Self)

คะแนนที่สัณภูมิดี (Column D - P Score) แสดงให้เห็นถึงอัตมโนทัศน์ในค่านครอบครัว (Family Self)

คะแนนที่สัณภูมิอี (Column E - P Score) แสดงให้เห็นถึงอัตมโนทัศน์ในค่านสังคม (Social Self)

องค์ประกอบที่ 3 คะแนนความแปรปรวน (The Variability Score - V)
คะแนนในองค์ประกอบนี้แสดงให้เห็นถึงความผสมผสานของอัครมโนทัศน์ของบุคคล
คะแนนนี้ได้จากพิสัย (Range) ของคะแนนไว้ในแต่ละแถวและแต่ละสดมภ์ ถ้าคะแนนสูงแสดง
ว่ามีความผสมผสานของอัครมโนทัศน์น้อยเปลี่ยนแปลงง่าย ถ้าคะแนนต่ำแสดงว่ามีความผสมผสาน
ของอัครมโนทัศน์สูงเปลี่ยนแปลงยาก คะแนนวิจัยยังแบ่งออกเป็น

คะแนนวีรวมทางสดมภ์ (Column Total V) คะแนนนี้ได้จากผลรวม
ของคะแนนวีของแต่ละสดมภ์ แสดงให้เห็นถึงความแปรปรวนของคะแนนภายในสดมภ์

คะแนนรวมทางแถว (Row Total V) คะแนนนี้ได้จากผลรวมของ
คะแนนวีของแต่ละแถว แสดงให้เห็นถึงความแปรปรวนของคะแนนภายในแถว

คะแนนวีทั้งหมด (Total V) คะแนนนี้ได้จากผลรวมของคะแนนวีรวม
ทางแถวและทางสดมภ์ แสดงให้เห็นถึงความผสมผสานของอัครมโนทัศน์ทั้งหมดของบุคคล

องค์ประกอบที่ 4 คะแนนการแจกแจง (The Distribution Score - D)

คะแนนในองค์ประกอบนี้ได้จากจำนวนคำตอบที่ผู้ตอบเลือก โดยถือว่าผู้ตอบเลือก
ตัวเลขคำตอบ 5 คำตอบที่ให้อำนาจเป็นอย่างไร คะแนนนี้จะแสดงให้เห็นถึงความแน่ใจในการที่
บุคคลมองตนเอง ถ้าคะแนนดี (D) สูง แสดงว่าบุคคลนั้นเป็นคนที่มีความมั่นคงในสิ่งที่ตนพูดถึง
ตนเอง ถ้าคะแนนดี (D) ต่ำ ก็มีความหมายตรงข้าม

ซึ่งในการวิจัยนี้ ใช้แต่องค์ประกอบที่ 1 และองค์ประกอบที่ 2 เท่านั้น

2. วิธีการตอบ

ในการตอบแบบวัดอัครมโนทัศน์นี้ ผู้ตอบจะเลือกคำตอบในแต่ละข้อเพียง 1 คำตอบ
โดยใช้เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่กำหนดให้ โดยมีเกณฑ์ดังนี้

หมายเลข (1) หมายถึง ไม่ถูกทั้งหมด คือ เมื่อผู้ตอบคิดว่าข้อความในประโยค
นั้นไม่ตรงกับสภาพความเป็นจริงของผู้ตอบเลย

หมายเลข (2) หมายถึง ไม่ถูกเป็นส่วนใหญ่ คือ เมื่อผู้ตอบคิดว่าข้อความใน
ประโยคนั้นพอที่จะตรงกับสภาพความเป็นจริงของผู้ตอบ
บ้างเล็กน้อย

หมายเลข (3) หมายถึง ถูกบ้างผิดบ้าง คือ เมื่อผู้ตอบคิดว่าข้อความในประโยคนั้น พอที่จะตรงกับสภาพความเป็นจริงของผู้ตอบเพียงครึ่งหนึ่ง

หมายเลข (4) หมายถึง ถูกเป็นส่วนใหญ่ คือ เมื่อผู้ตอบคิดว่าข้อความในประโยคนั้นตรงกับสภาพความเป็นจริงของผู้ตอบเป็นส่วนใหญ่

หมายเลข (5) หมายถึง ถูกหมด คือ เมื่อผู้ตอบคิดว่าข้อความในประโยคนั้นตรงกับสภาพความเป็นจริงของผู้ตอบมากที่สุด

3. การตรวจให้คะแนน

เนื่องจากแบบวัดทัศนคติฉบับนี้เป็นแบบวัดที่ประกอบด้วยข้อความที่เป็นความคิดเห็นทั้งในค่านบวกและค่านลบ ดังนั้น การให้คะแนนจึงขึ้นอยู่กับข้อความดังนี้คือ

ก. ถ้าเป็นข้อความที่เป็นความคิดเห็นในค่านบวก ให้คะแนนดังนี้

ถ้าเลือกหมายเลข (1) ให้คะแนน = 1 คะแนน

ถ้าเลือกหมายเลข (2) ให้คะแนน = 2 คะแนน

ถ้าเลือกหมายเลข (3) ให้คะแนน = 3 คะแนน

ถ้าเลือกหมายเลข (4) ให้คะแนน = 4 คะแนน

ถ้าเลือกหมายเลข (5) ให้คะแนน = 5 คะแนน

ข. ถ้าเป็นข้อความที่เป็นความคิดเห็นในค่านลบ ให้คะแนนดังนี้

ถ้าเลือกหมายเลข (1) ให้คะแนน = 5 คะแนน

ถ้าเลือกหมายเลข (2) ให้คะแนน = 4 คะแนน

ถ้าเลือกหมายเลข (3) ให้คะแนน = 3 คะแนน

ถ้าเลือกหมายเลข (4) ให้คะแนน = 2 คะแนน

ถ้าเลือกหมายเลข (5) ให้คะแนน = 1 คะแนน

นำค่าตอบที่ได้จากผู้ตอบใส่ในแบบฟอร์มการคิดคะแนนของแบบวัดทัศนคติฉบับนี้

คะแนนสูง หมายถึง ผู้ตอบรับรู้ตนเองในทางที่ดีหรือในแง่บวก

คะแนนต่ำ หมายถึง ผู้ตอบรับรู้ตนเองในทางที่ไม่ดีหรือในแง่ลบ

การคิดคะแนนทำได้ดังต่อไปนี้

1. คะแนนการวิพากษ์วิจารณ์ตนเอง จำนวน 10 ข้อ มีคะแนนเต็ม 50 คะแนน
  2. คะแนนอัตมโนทัศน์โดยส่วนรวม จำนวน 90 ข้อ มีคะแนนเต็ม 450 คะแนน
- แบ่งเป็นองค์ประกอบย่อย 8 ลักษณะ ซึ่งเป็นอัตมโนทัศน์ที่พิจารณาโดยใช้ตนเองเป็นเกณฑ์ (Internal frame of reference) 3 ลักษณะ ได้จากการรวมคะแนนในแต่ละแถว (row) ของแบบฟอร์มการคิดคะแนน และเป็นอัตมโนทัศน์ที่พิจารณาโดยใช้คนอื่นเป็นเกณฑ์ (External frame of reference) อีก 5 ลักษณะ ได้จากการรวมคะแนนในแต่ละคอลัมน์ (Column) ของแบบฟอร์มการคิดคะแนน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

- ส่วนย่อยที่ 1 ได้จากการรวมคะแนนของแถวที่ 1 แสดงให้เห็นถึงอัตมโนทัศน์
ด้านความเป็นเอกลักษณ์ คะแนนเต็ม 150 คะแนน
- ส่วนย่อยที่ 2 ได้จากการรวมคะแนนของแถวที่ 2 แสดงให้เห็นถึงอัตมโนทัศน์
ด้านความพึงพอใจในตนเอง คะแนนเต็ม 150 คะแนน
- ส่วนย่อยที่ 3 ได้จากการรวมคะแนนของแถวที่ 3 แสดงให้เห็นถึงอัตมโนทัศน์
ด้านพฤติกรรมที่ตนแสดงออก คะแนนเต็ม 150 คะแนน
- ส่วนย่อยที่ 4 ได้จากการรวมคะแนนของคอลัมน์ที่ 1 แสดงให้เห็นถึงอัตมโนทัศน์
ด้านร่างกาย คะแนนเต็ม 90 คะแนน
- ส่วนย่อยที่ 5 ได้จากการรวมคะแนนของคอลัมน์ที่ 2 แสดงให้เห็นถึงอัตมโนทัศน์
ด้านศีลธรรมจรรยา คะแนนเต็ม 90 คะแนน
- ส่วนย่อยที่ 6 ได้จากการรวมคะแนนของคอลัมน์ที่ 3 แสดงให้เห็นถึงอัตมโนทัศน์
ด้านส่วนตัว คะแนนเต็ม 90 คะแนน
- ส่วนย่อยที่ 7 ได้จากการรวมคะแนนของคอลัมน์ที่ 4 แสดงให้เห็นถึงอัตมโนทัศน์
ด้านครอบครัว คะแนนเต็ม 90 คะแนน
- ส่วนย่อยที่ 8 ได้จากการรวมคะแนนของคอลัมน์ที่ 5 แสดงให้เห็นถึงอัตมโนทัศน์
ด้านสังคม คะแนนเต็ม 90 คะแนน

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

พิทส์ ได้หาความแม่นยำของแบบวัดโดยทำการทดสอบรายข้อและตรวจสอบจากนัก
จิตวิทยา 7 ท่าน ส่วนการหาความเที่ยงของแบบวัด ทำโดยวิธีทดสอบซ้ำกับนักศึกษา 60 คน

ได้ค่าความเที่ยงของอ้อมโนทัศน์โดยส่วนรวม 0.92 และอ้อมโนทัศน์ในส่วนย่อยค่านอื่น ๆ ความเที่ยงอยู่ระหว่าง .70 ถึง .90 (Robinson 1973 : 63)

สำหรับในการหาความเที่ยงของแบบวัดอ้อมโนทัศน์ฉบับภาษาไทย อ่ำไพ ศิริพิพัฒน์ ได้ทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 และมีที่ 5 โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ทั้งชายและหญิง จำนวน 89 คน โดยวิธีทดสอบซ้ำ ได้ค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยงของคะแนน ค่านต่าง ๆ มีค่าระหว่าง 0.52 - 0.85 ดังแสดงไว้ในตารางที่ 3 ส่วนการหาความตรงของแบบวัดนี้ ผู้แปลได้สร้างแบบวัดทัศนคติเกี่ยวกับตนเองตามวิธีของเทอร์สโตน (Thurstone) เพื่อเป็นเกณฑ์ มีจำนวนทั้งหมด 24 ข้อ ให้นักเรียนกลุ่มเดิมทำ นำคะแนนที่ได้มาหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์กับคะแนนที่ได้จากแบบวัดอ้อมโนทัศน์ที่ดัดแปลงมาในแต่ละค่าน ได้ค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยงตรง ซึ่งเป็นความเที่ยงตรงร่วมสมัย (Concurrent validity) ของค่านต่าง ๆ มีค่าระหว่าง 0.44 - 0.72 ดังแสดงไว้ในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยงและสัมประสิทธิ์ความตรงของแบบวัดทัศนคติฉบับภาษาไทย (อ่ำไพ ศิริพิพัฒน์ 1972 : 47)

คะแนนอ้อมโนทัศน์ค่านต่าง ๆ	ค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยง	ค่าสัมประสิทธิ์ความตรง
คะแนนอ้อมโนทัศน์โดยส่วนรวม	0.85	0.72
คะแนนความเป็นเอกลักษณ์	0.83	0.61
คะแนนความพึงพอใจในตนเอง	0.76	0.49
คะแนนพฤติกรรมที่แสดงออก	0.76	0.71
คะแนนค่านร่างกาย	0.80	0.49
คะแนนค่านศีลธรรมจรรยา	0.76	0.52
คะแนนค่านส่วนตัว	0.73	0.72
คะแนนค่านครอบครัว	0.74	0.54
คะแนนค่านสังคม	0.52	0.44
คะแนนการวิพากษ์วิจารณ์ตนเอง	0.77	0.50

ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะนำแบบวัดคอตมันโนทส์เทน เนสซึ่งมาทดลองใช้กับผู้ศึกษาเสพติคในการวิจัยครั้งนี้ แต่เนื่องจากประชากรที่ศึกษาเป็นคนละกลุ่มกัน ผู้วิจัยจึงได้ขอความคิดเห็นจากเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องของกลุ่มประชากรที่จะทำการวิจัยของโรงพยาบาลชัยภูมิราชภัฏ ซึ่งได้ให้ข้อเสนอแนะดังนี้

1. แบบวัดที่จะใช้กับผู้ศึกษาเสพติคควรมีข้อความชัดเจน
2. ใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย ๆ

ซึ่งแบบวัดคอตมันโนทส์เทน เนสซึ่งฉบับแปลเป็นภาษาไทยของอ่ำไพ ศิริพิพัฒน์ มีข้อความบางประโยคที่อาจทำให้ผู้ศึกษาเสพติคเข้าใจยาก ผู้วิจัยจึงได้ดัดแปลงภาษาของแบบวัดโดยพยายามรักษาความหมายแบบเดียวกับต้นฉบับ แต่ให้ภาษาเข้าใจง่ายขึ้น เพื่อให้เหมาะสมกับลักษณะของประชากร พร้อมทั้งได้ทำการตรวจสอบคุณภาพของแบบวัดดังนี้

1. ผู้วิจัยได้หาค่าความตรงของภาษา โดยนำแบบวัดที่ผู้วิจัยดัดแปลงภาษาแล้วไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิทางจิตวิทยา 4 ท่าน คือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.หลุย จำปาเทศ อาจารย์ ดร.จิน แบริ ผู้ช่วยศาสตราจารย์เกษมศักดิ์ ภูมิศรีแก้ว และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.โสรัช โพธิ์แก้ว ตรวจสอบ

2. การหาความเที่ยงของแบบวัด (Reliability) ผู้วิจัยหาค่าความเที่ยงของแบบวัดโดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา ตามวิธีการของครอนบาค (ประคอง วรรณสูตร 2525 : 52 - 53) โดยนำแบบวัดที่ดัดแปลงภาษาแล้วไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะเช่นเดียวกับประชากรที่จะศึกษา จำนวน 20 ราย พบว่าแบบวัดนี้มีค่าความเที่ยงดังตารางที่ 4

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 4 แสดงค่าความเที่ยงของแบบวัดอ้อมโนทัศน์แทนเนสซึ่งเป็นรายด้าน

คะแนนอ้อมโนทัศน์ด้านต่าง ๆ	ค่าความเที่ยง
คะแนนอ้อมโนทัศน์โดยส่วนรวม	0.70
คะแนนความเป็นเอกลักษณ์	0.76
คะแนนความพึงพอใจในตนเอง	0.75
คะแนนพฤติกรรมที่แสดงออก	0.72
คะแนนด้านร่างกาย	0.58
คะแนนด้านศีลธรรมจรรยา	0.73
คะแนนด้านส่วนตัว	0.70
คะแนนด้านครอบครัว	0.72
คะแนนด้านสังคม	0.66
คะแนนการวิพากษ์วิจารณ์ตนเอง	0.69

จากตารางที่ 4 จะเห็นว่า ค่าความเที่ยงของแบบวัดมีค่าสูงในระดับ 0.58 - 0.76 ทั้งในรายด้านและทั้งฉบับ ซึ่งแสดงว่าแบบวัดอ้อมโนทัศน์แทนเนสมีความเที่ยงในเกณฑ์ใช้ได้

ขั้นตอนดำเนินการทดลอง

1. ขั้นเตรียมการทดลอง

1.1 ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา เสพติดค้ำ อักมโนทัศน์ และกลุ่มนำมัดแบบประคับประคอง

1.2 นำแบบวัดอักมโนทัศน์เทนเนสซี ซึ่งแปลเป็นภาษาไทยโดยอำไพ ศิริพิพัฒน์ และผู้วิจัยดัดแปลงให้เหมาะสม ไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 4 ท่าน ตรวจสอบความแม่นยำของภาษา โดยพยายามรักษาความหมายเดียวกับต้นฉบับ

1.3 มีหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ถึงผู้อำนวยการ โรงพยาบาลสมุทรรักษ์ เพื่อขอความร่วมมือ

1.4 หาค่าความเที่ยงของแบบวัด (Reliability) โดยนำแบบวัดอักมโนทัศน์ เทนเนสซีไปให้ผู้ศึกษาเสพติดเพศชายที่เข้ารับการรักษาในโรงพยาบาลสมุทรรักษ์ และอยู่ในระยะฟื้นฟูสมรรถภาพ จำนวน 20 คนทำ แล้วจึงหาค่าความเที่ยงด้วยวิธีหาค่าความคงที่ภายใน (Internal Consistency) โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์อัลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค

1.5 นำแบบวัดอักมโนทัศน์เทนเนสซี ไปให้ผู้ศึกษาเสพติดเพศชายที่เข้ารับการรักษาในโรงพยาบาลสมุทรรักษ์ และอยู่ในระยะฟื้นฟูสมรรถภาพ จำนวน 39 คน ทำการทดสอบก่อนการทดลอง

1.6 สุ่มตัวอย่างจากกลุ่มตัวอย่างที่ได้คะแนนจากแบบวัดอักมโนทัศน์เทนเนสซี อยู่ระหว่างเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 40 - 60 ของคะแนนเฉลี่ยของกลุ่ม ซึ่งได้คะแนนอักมโนทัศน์โดยส่วนรวมอยู่ระหว่าง 258 - 321 เข้ากลุ่มทดลอง 9 คน กลุ่มควบคุม 16 คน ด้วยวิธีสุ่มตัวอย่างแบบง่าย

1.7 ถามความสมัครใจของกลุ่มตัวอย่างที่เข้ากลุ่มทดลอง

1.8 เตรียมเครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง มีดังนี้

1.8.1 อุปกรณ์บันทึกเสียง เพื่อใช้ในการบันทึกเสียงขณะเข้ากลุ่ม

1.8.2 แบบประเมินผลกลุ่มนำมัดแบบประคับประคอง เพื่อประโยชน์

ในการวิเคราะห์ ประกอบด้วย (รายละเอียดอยู่ในภาคผนวก ค.)

- (1) ความรู้สึกที่มีต่อผู้นำกลุ่ม
- (2) สิ่งที่ได้จากกลุ่ม
- (3) คำถามปลายเปิดเกี่ยวกับความเห็นและข้อเสนอแนะ

2. ขั้นดำเนินการทดลอง

2.1 ดำเนินการทดลองตามเงื่อนไขที่วางไว้ ดังนี้

2.1.1 กลุ่มที่ 1 กลุ่มทดลอง จำนวน 9 คน เข้ารับการบำบัดกลุ่มแบบประคับประคอง

กลุ่มที่ 2 กลุ่มควบคุม จำนวน 16 คน ไม่ได้รับการบำบัดกลุ่มแบบประคับประคอง แต่ได้รับการรักษาของโรงพยาบาลตามปกติ

2.1.2 สถานที่สำหรับประชุมกลุ่ม คือ ห้องพักรักษาพิเศษ ตึก 4 โรงพยาบาลศิริราช

2.1.3 ดำเนินการประชุมกลุ่ม ตั้งแต่วันที่ 15 มกราคม 2533 ถึงวันที่ 22 มกราคม 2533 เป็นจำนวน 8 วัน โดยประชุมกลุ่มทุกวัน วันละ 3 ชั่วโมง เวลา 13.00 - 16.00 น. และพักครึ่ง 15 นาที

2.2 เปิดประชุมกลุ่มทดลอง ผู้นำกลุ่มชี้แจงวิธีการและข้อกำหนดต่าง ๆ ให้สมาชิกทราบ พร้อมทั้งดำเนินการจัดกลุ่มบำบัดแบบประคับประคอง ตามโครงสร้างการดำเนินการกลุ่มบำบัดแบบประคับประคอง ดังนี้

2.2.1 องค์ประกอบ

2.2.1.1 ผู้นำกลุ่ม 1 คน ได้แก่ ผู้วิจัย

2.2.1.2 สมาชิกกลุ่มเป็นผู้ศึกษาเสพศึกษาคณะที่เข้ารับการบำบัดรักษาและอยู่ในระยะฟื้นฟูสมรรถภาพ จำนวน 8 คน (ครั้งแรก 9 คน)

2.2.1.3 เวลาที่ใช้ ครั้งละ 3 ชั่วโมง

2.2.1.4 จัดกลุ่มเป็นวงกลม ผู้นำกลุ่มไม่นั่งในตำแหน่งที่พิเศษที่ทำให้เป็นจุดสนใจของกลุ่ม ค้างในแผนภูมิที่ 5

2.2.1.5 สมาชิกสามารถพูดคุยกันอย่างมีอิสระ โดยต้องพูดกับกลุ่ม (Talk to the group) และหลีกเลี่ยงที่จะพูดคุยตอบกับผู้หนึ่งผู้ใดโดยเฉพาะ

แผนภูมิที่ 5

o = ผู้นำกลุ่ม
x = สมาชิกกลุ่ม

2.2.1.6 บทบาทของผู้นำกลุ่ม

- 1) เป็นผู้เริ่มต้น และลงท้าย
- 2) ควบคุมให้กลุ่มดำเนินไปตามวัตถุประสงค์
- 3) ควบคุมไม่ให้กลุ่มดำเนินเร็วหรือช้าเกินไป
- 4) สร้างบรรยากาศให้เหมาะสม อย่าให้เครียดหรือเงิบเหงาเกินไป
- 5) พยายามให้สมาชิกทุกคนมีส่วนร่วมในกลุ่ม
- 6) รักษาเวลา และกฎเกณฑ์ ในกลุ่ม

2.2.2 วิธีการดำเนินกลุ่มในแต่ละครั้ง แบ่งเป็น 3 ระยะ

2.2.2.1 ระยะเริ่มต้น

- 1) อุ่นเครื่อง (Warm up) โดยคุยเรื่องทั่วไป
- 2) ทำความรู้จักซึ่งกันและกัน
- 3) แจกกฎระเบียบของกลุ่ม
- 4) ใช้เวลาประมาณ 15 นาที

หมายเหตุ ข้อ 2 และข้อ 3 ทำเฉพาะจัดกลุ่มครั้งแรกเท่านั้น

2.2.2.2 ระยะเวลา

- 1) นำปัญหาเข้าสู่ความสนใจของกลุ่ม
- 2) สมาชิกได้ถามรายละเอียดของปัญหา
- 3) ช่วยกันวิจารณ์ให้ข้อเสนอแนะ
- 4) ใช้เวลาประมาณ 150 นาที

2.2.2.3 ระยะเวลาสุดท้าย

- 1) สรุปปัญหา และข้อเสนอแนะ
- 2) สิ่งที่ได้จากกลุ่ม
- 3) ใช้เวลาประมาณ 15 นาที

ในการจัดกลุ่มนำแบบประคับประคอง มีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยให้ผู้ช่วยได้เข้าใจตนเอง เข้าใจปัญหาของตนเอง และรู้จักใช้กลไกการแก้ปัญหาที่ถูกต้อง เกิดความมั่นใจในตนเอง และสามารถเผชิญกับปัญหาต่าง ๆ ได้ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของการจัดกลุ่มนำแบบประคับประคอง ในการจัดกลุ่มจึงต้องใช้ทักษะต่าง ๆ ดังนี้

1. การสร้างสัมพันธภาพ (Relationship) ทำได้หลายวิธี เช่น การยิ้มทักทาย แนะนำตัวเอง และสมาชิกในกลุ่มให้รู้จักกัน การมีท่าทีที่เป็นกันเอง การจัดสภาพแวดล้อมของกลุ่มให้มีบรรยากาศสบาย ๆ ไม่อึดอัดเคร่งเครียด เพื่อให้สมาชิกเกิดความสบายใจ ผ่อนคลาย ลดความตื่นเต้น และความอึดอัดใจ (สุนีย์ เกียรติกันแก้ว 2527 : 66)

2. การสังเกต (Observation) ได้แก่การที่ผู้นำกลุ่มสามารถที่จะรับรู้และเข้าใจในสิ่งต่าง ๆ ที่สมาชิกกลุ่มแสดงออกมา ไม่ว่าจะเป็นท่าทางกิริยา คำพูดหรือความไม่สอดคล้องกันในสิ่งที่พูด เพื่อจะช่วยให้เข้าใจพฤติกรรมของสมาชิกในกลุ่มได้ดี ซึ่งจะนำไปสู่การเอื้ออำนวยให้สมาชิกกลุ่มสามารถแก้ปัญหาของตนเองและพัฒนาตนเองต่อไป (จิน แมรี่, วรรณ คงสุริยะนาวัน และสาชะ สุวราห์ 2530)

3. การให้ข้อมูลและการให้คำแนะนำ (Information and Suggestion)

การให้ข้อมูล คือการสื่อสารทางวาจาที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ หรือประสบการณ์ ให้บุคคลอื่นได้รับรู้มากขึ้น

การให้คำแนะนำ เป็นการชี้แจงให้บุคคลอื่นรู้ว่าควรจะทำหรือปฏิบัติตัวอย่างไร

ทั้งการให้ขอมูลและการให้คำแนะนำ เพื่อเพิ่มทางเลือกให้แก่สมาชิกในการตัดสินใจ
ได้มากขึ้น ชักความเชื่อที่ไม่ถูกต้อง และกระจ่างชัดในปัญหาของตน (จิ้น แบร์, วรรณภา คงสุริยะ-
นาวัน และ สาระ สุขรารท์ 2530)

4. การกระตุ้นความสนใจ (Stimulation) มักใช้ในตอนแรก ๆ ที่เริ่มกลุ่มและ
สมาชิกยังไม่กล้าพูดคุยกัน ผู้รักษาคือผู้นำกระตุ้นความสนใจ โดยอาจพูดถึงเรื่องใดเรื่องหนึ่ง
ที่สมาชิกน่าจะสนใจ เพื่อนำไปสู่การอภิปรายรวมกัน (Goldberg และคณะ 1983 : 419)

5. การสนับสนุนส่งเสริม (Encouragement) คือ การให้คำสนับสนุนในความคิด
การกระทำและแผนการของผู้อื่น ซึ่งผู้รักษาเห็นว่า เป็นประโยชน์ต่อผู้อื่น โดยบอกผู้อื่นว่า
เขาคิดดีแล้ว เห็นด้วยกับแผนการของเขา โดยทั่วไปผู้รักษาจะสนับสนุนในความคิดของผู้อื่น
เกี่ยวกับการแก้ปัญหา ความอดทน ความมั่นใจและความหวังที่มี เพื่อให้ผู้อื่นเกิดกำลังใจ
มีความมั่นใจในตนเอง และเห็นคุณค่าในตนเอง (ชูติศย์ ปานปรีชา 2526 : 13)

6. การใส่ใจ (Attending) เป็นการที่ผู้นำกลุ่มแสดงการใส่ใจในการรับฟังสมาชิก
ด้วยภาษาพูดและภาษาท่าทาง เช่น การประสานสายตา การแสดงสีหน้า ความสอดคล้องของ
กิริยาท่าทาง จังหวะและระดับเสียง เพื่อเป็นการแสดงความสนใจ เห็นความสำคัญ และให้เกียรติ
ต่อบุคคล ทำให้เกิดความมั่นใจในตนเองและเพิ่มพูนความอบอุ่น (จิ้น แบร์, วรรณภา คงสุริยะนาวัน
และ สาระ สุขรารท์ 2530)

7. การฟัง (Listening) ผู้รักษาต้องตั้งใจฟังและจับประเด็นที่สมาชิกกลุ่มพูดให้ได้
โดยมีท่าทีที่สนใจ อาจจะบอกให้พูดต่อไปหรือพยักหน้าเป็นเชิงรับรู้อ หรืออุทานตอบรับ เช่น ออ...
อ้อ ทักษะนี้ใช้เพื่อให้กำลังใจสนับสนุนให้สมาชิกพูดต่อ (ชูติศย์ ปานปรีชา 2526 : 12)

8. การยอมรับ (Acceptance) คือ การรับฟังด้วยความเห็นใจ เข้าใจ ไม่นำ
เอาค่านิยมของผู้นำกลุ่มเข้าไปเปรียบเทียบกับใคร ๆ กับกลุ่ม จะต้องไม่คิดว่าผู้นำกลุ่ม
เป็นผู้นำการคุยไปสู่เรื่องที่ตนคิดว่าสำคัญ เพื่อเป็นการให้โอกาสสมาชิกกลุ่มได้ชี้ปัญหาของตนด้วย
ตนเอง (ชูติศย์ ปานปรีชา 2526 : 11)

9. ความอดทน (Patience) ผู้นำกลุ่มต้องอดทนให้สมาชิกกลุ่มได้พูดในสิ่งที่เขา
อยากพูด อยากระบายอารมณ์ความรู้สึก (Ventilation) สิ่งเก็บกดต่าง ๆ ออกมาอย่างอิสระ
เหมือนเป็นการถ่ายของเสียออกจากจิตใจ วิธีนี้ไม่ได้ช่วยแก้ปัญหา แต่ช่วยให้จิตใจของผู้ที่มีที่
วางพ้อจะรองรับอารมณ์และความรู้สึกใหม่ ๆ ได้อีก การที่ผู้นำกลุ่มเป็นผู้รับฟังที่ดี ยอมรับความ
เจ็บป่วยของสมาชิก ให้ความสนใจ เข้าใจและเห็นใจ จะทำให้สมาชิกสบายใจขึ้น เมื่อเขา
ได้พูดในสิ่งที่พอใจแล้ว ก็อาจจะพร้อมที่จะพูดถึงปัญหาหรือที่เกี่ยวข้องต่อไป (เกษร ทมิตชงค์
2528 : 22)

10. การทำให้เกิดความกระจ่าง แจ่มแจ้ง (Clarification) คือ การให้สมาชิกได้เข้าใจอารมณ์และความรู้สึกที่ถูกทอดทิ้งของตนเองและผู้ที่เกี่ยวข้อง โดยการซักถามให้เขาได้นำความคิดที่มีอยู่มากมายมาใหม่ พิจารณาใหม่ ไม่คิดคนเดียวหรือมองคนในแง่เดียว แต่ให้คิดละเอียดทุกแง่มุม เพื่อให้เกิดอารมณ์และความรู้สึกที่ถูกทอดทิ้งเป็นจริงมากที่สุด โดยผู้นำกลุ่มไม่ได้เสนอแนะความคิดของตนเอง แต่ตั้งคำถามให้สมาชิกคิดในสิ่งที่ตนเองไม่เคยคิดมาก่อน พยายามไม่ให้ใช้ความคิดเข้าข้างตนเอง แต่ให้ยึดถือความจริง ความเป็นไปได้เป็นหลัก จะทำให้เขามองตนเองและผู้อื่นได้ถูกต้องยิ่งขึ้น (ซูทิตซ์ ปานปรีชา 2526 : 12)

11. การสะท้อนความรู้สึก (Reflection of Feeling) ผู้นำกลุ่มจะนำทางให้สมาชิกตีความหมายจากคำพูดที่เขาพูดออกมา โดยเน้นที่อารมณ์และความรู้สึกมากกว่าเนื้อหาสาระ เพื่อช่วยให้เขาเข้าใจถึงความรู้สึกของตนเองอย่างลึกซึ้ง และกล้าเผชิญกับความรู้สึกของตน (Wolberg 1967 : 796)

12. การเรียบเรียงถ้อยคำเสียใหม่ (Restatement) ใช้เมื่อสมาชิกไม่สามารถรวบรวมเนื้อหาให้เป็นเรื่องราวที่ปะติดปะต่อได้ ผู้นำกลุ่มก็จะช่วยโดยการนำถ้อยคำที่สมาชิกพูดมาเรียบเรียงเสียใหม่ โดยไม่ตีความหมาย จะช่วยให้เขาใจกระจ่างขึ้นถึงสาระสำคัญของประสบการณ์ชีวิต ซึ่งนักวิชาการบางคนเรียกวิธีนี้ว่าการสะท้อนเนื้อหา (Reflection of Content) (Wolberg 1967 : 797)

13. การตั้งคำถาม (Questioning) การถามเป็นการแสดงความเอาใจใส่ต่อสมาชิก ช่วยให้เขาใจปัญหาและเข้าใจตัวสมาชิกได้มากขึ้น แบ่งออกเป็นคำถามเปิด ซึ่งเป็นการถามที่ช่วยให้ผู้ถูกถามพูด พิจารณาตัวเอง ระบายความคิด ความรู้สึก และคำถามเปิด ซึ่งเป็นคำถามเพื่อจะได้อะไรเฉพาะ วัตถุประสงค์ในการตั้งคำถามก็เพื่อเอื้ออำนวยให้สมาชิกได้สำรวจรายละเอียดต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับจิตใจของตนเองในขณะนั้น และเพื่อให้นักกลุ่มได้เข้าใจปัญหา รวมทั้งตัวสมาชิกได้ดีขึ้น (จิน แบร์, วรรณ คงสุริยะนาวิน และสาระ สุชวราห์ 2530)

14. การตีความ (Interpretation) เป็นการอธิบายพฤติกรรม ความคิด ความรู้สึก สภาพการณ์ของสมาชิก โดยจับประเด็นต่าง ๆ มารวมกันแล้วแสดงให้เห็นถึงแนวความคิดของเขา เพื่อช่วยให้สมาชิกได้เปิดเผยตนเองมากขึ้น มองโลกในแง่อื่นและเข้าใจตนเองได้มากขึ้น (จิน แบร์, วรรณ คงสุริยะนาวิน และสาระ สุชวราห์ 2530)

15. การชักชวนและจูงใจ (Suggestion and persuasion) เป็นการชี้แนะให้สมาชิกเห็นด้วย ยอมรับคล้อยตามนำไปปฏิบัติ ผู้นำกลุ่มอาจจะใช้ความรู้สึก แสดงท่าทางที่น่าเชื่อถือที่จูงใจ โน้มน้าวให้สมาชิกเห็นด้วย วิธีนี้ไม่ควรใช้บ่อยเนื่องจากผู้ที่คิดจะยอมรับคำแนะนำไม่เป็น

ตัวของตัวเอง และไม่สามารถนำตนเองได้ (เกษร ทนิตชงค์ 2528 : 25)

16. การให้กำลังใจ ให้ความเชื่อมั่น (Reassurance) ภัยการให้กำลังใจ ปลอบใจ ซึ่ให้เห็นความสามารถ ความดีของสมาชิกที่มีอยู่และเคยมีมา เพื่อให้เกิดกำลังใจที่จะต่อสู้กับปัญหา อาจจะทำโดยการชมเชย เมื่อเขาสามารถคิดหาแนวทางได้หรือปฏิบัติได้เหมาะสม ซึ่ให้เห็นว่าปัญหานั้น ๆ มีทางแก้ไขได้ และการคาดคะเนว่าต่อไปอาจจะดีขึ้น (ชูทิพย์ ปานปรีชา 2526 : 11)

17. การให้คำถามป้อนกลับ (Feedback) เมื่อมีผู้ช่วยคนใดคนหนึ่งตั้งคำถามขึ้นมา แทนที่ผู้นำกลุ่มจะเป็นผู้ตอบก็อาจจะป้อนคำถามกลับไปยังผู้ช่วยอื่น ๆ ในกลุ่มหรือกลับไปให้ตัวของผู้นถามเอง ว่าเขาคิดว่าอย่างไร ใช้เมื่อต้องการชี้เฉพาะให้สมาชิกเห็น และเฝ้าระวังในสิ่งที่เขาต้องการ (Wolberg 1967 : 798)

18. การเผชิญหน้า (Confrontation) เป็นการที่ผู้นำกลุ่มอธิบายถึงความสับสน หรือความขัดแย้งกันของพฤติกรรมหรือความคิดเห็นของสมาชิก ซึ่งมองไม่เห็นความขัดแย้งนี้ ใช้เพื่อ คึงคูลให้สมาชิกได้สนใจพฤติกรรมบางอย่างของตน ซึ่งถ้าเปลี่ยนแปลงก็จะนำไปสู่การเพิ่มสมรรถภาพ ใจ และเพื่อให้สมาชิกรับรู้ถึงความขัดแย้งระหว่างความคิด อารมณ์ ความรู้สึก และพฤติกรรมของ ตนเอง (จิน แบร์, ดวงใจ กสานติกุล และภิรมย์ สุคนธาภิรมย์ 2530)

19. การสรุป (Summary) เป็นการรวบรวมสิ่งที่เกิดขึ้นทั้งหมดออกมาเป็นคำพูดสั้น ๆ ให้ได้ใจความสำคัญ ซึ่งจะมีสรุปทั้งเนื้อหา ความรู้สึก และกระบวนการ ใช้เมื่อต้องการสรุปความ สำคัญในกรณีที่มีการสนทนายาว ๆ หรือเพื่อให้เรื่องครั้งที่แล้วและครั้งที่ใหม่มีความต่อเนื่องกัน (จิน แบร์, วรรณภา คงสุริยะนาวัน และสาระ สุขวรารท์ 2530)

กระบวนการของการจัดกลุ่ม แบ่งเป็น 2 ขั้นตอน

ขั้นตอนที่ 1 ในช่วง 2 วันแรก จะพยายามให้สมาชิกได้รับรู้ และยอมรับถึงความ เป็น ธรรมชาติของมนุษย์ และพร้อมที่จะร่วมมือในกระบวนการกลุ่มมาบังคับต่อไป

ขั้นตอนที่ 2 ในช่วง 6 วันสุดท้าย สมาชิกในกลุ่มจะผลักดันทำตัว เป็นกระจกเพื่อสะท้อน ให้สมาชิกในกลุ่มได้เห็นและค้นพบตนเอง โดยให้สมาชิกได้แสดงความคิดเห็นและวิจารณ์ซึ่งกันและกัน

ตารางที่ 5 แสดงเรื่องที่ผู้นำกลุ่มได้นำมาอภิปรายร่วมกับสมาชิก *

ครั้งที่	วัน - เวลา	เรื่องที่อภิปรายในกลุ่ม	วัตถุประสงค์
1.	15 ม.ค. 33 13.00 - 16.00 น.	"แนะนำตัว" "คนอื่นมักมองฉันเป็นคน..... แท้จริง ๆ ฉันเป็นคน....."	1. ให้สมาชิกได้รู้จักกัน 2. ให้สมาชิกได้คุ้นเคยกัน มีปฏิสัมพันธ์กันมากขึ้น 3. ช่วยให้ผู้สมาชิกลดความวิตกกังวลลงในการเปิดเผยตนเองต่อกลุ่ม 1. เพื่อให้สมาชิกได้ตระหนักถึงเอกลักษณ์ของตนเอง
2.	16 ม.ค. 33 13.00 - 16.00 น.	"ฉันเป็นคนที่รูปร่าง หน้าตา...."	1. เพื่อให้สมาชิกได้สำรวจตนเองทางกายภาพ
3.	17 ม.ค. 33 13.00 - 16.00 น.	"สิ่งประทับใจที่ฉันได้กระทำคือ..."	1. เพื่อให้สมาชิกได้ย้อนคิดถึงคุณค่าของตน 2. เพื่อให้สมาชิกแสดงความพึงพอใจในตนเอง และเรียนรู้พฤติกรรมของตนเอง
4.	18 ม.ค. 33 13.00 - 16.00 น.	อภิปรายสถานการณ์สมมติที่เกี่ยวข้องกับตนเอง 1. "พบกระเป๋าเงินบนรถแท็กซี่" 2. "พบคนที่เกลียดกำลังมาจับ และขอความช่วยเหลือจากเรา" 3. "บุคคลที่เรารักที่สุด เจ็บหนัก และขอรับโทษเขา"	1. ให้สมาชิกได้สำรวจถึงทัศนคติของตนด้านศีลธรรมจรรยา

ตารางที่ 5 (ต่อ)

ครั้งที่	วัน - เวลา	เรื่องที่จะอภิปรายในกลุ่ม	วัตถุประสงค์
5.	19 ม.ค. 33 13.00 - 16.00 น.	"ฉันเกลียด..... ฉันชอบ..... ....."	1. ให้สมาชิกได้ตระหนักถึงความรู้สึก ส่วนตัวและคนพบตัวเอง
6.	20 ม.ค. 33 13.00 - 16.00 น.	"ฉันอยากให้.... (คนในครอบครัว) ปฏิบัติของฉัน....."	1. ให้สมาชิกได้ตระหนักถึงความรู้สึก ความคิดของคนที่มีความรอบคอบ
7.	21 ม.ค. 33 13.00 - 16.00 น.	"ในการอยู่ร่วมกันสิ่งที่ทำให้ฉันรู้สึก (กลัว/วิตกกังวล/ไม่มั่นใจ/ สบายใจ/ปลอดภัย/มั่นคง) คือ ..... ซึ่งมีผลทำให้ฉัน....."	1. เพื่อให้สมาชิกได้สำรวจความรู้สึก ของตนเองต่อสังคม 2. เพื่อให้สมาชิกได้เรียนรู้การปฏิบัติ ตนในสังคม
8.	22 ม.ค. 33 13.00 - 16.00 น.	"สิ่งที่ไม่ดีในตัวฉัน หรือการกระทำ ที่ไม่ดีของฉัน....."	1. เพื่อให้สมาชิกได้มองและยอมรับ ในส่วนไม่ดีของตนเอง

* คัดแปลงจากแนวความคิดของ ผศ.ดร.โสรัจ โปธิแก้ว จากการบรรยายวิชาการปรึกษา
เชิงจิตวิทยาแบบกลุ่ม

ธรรมชาติของกลุ่มจิตบำบัดทุกชนิด รวมทั้งกลุ่มบำบัดแบบประคับประคอง คือ การมีพลัง
อยู่ในตัวของมันเองที่จะเลื่อนไหลไปตามกระแสของกลุ่ม ผู้นำกลุ่มเป็นเพียงผู้เอื้ออำนวย
(facilitator) และรักษาทิศทางของกลุ่ม (keep direction) ให้เป็นไปตามเป้าหมาย
ที่ตั้งไว้ คือ ให้สมาชิกได้สำรวจตนเองเพื่อเข้าใจตนเองอย่างแท้จริง รวมทั้งเข้าใจจิตใจของ
ผู้อื่น อีกทั้งเพิ่มขีดความสามารถในการแก้ปัญหา และเผชิญปัญหาต่าง ๆ เมื่อกระบวนการกลุ่ม
เริ่มต้น การเปลี่ยนแปลงภายในกลุ่มก็ตามมาโดยจะเลื่อนไหลไปตามกระแสของกลุ่ม ซึ่งผู้นำกลุ่ม
ต้องรับรู้ได้และมีความไวในการตามให้ทัน สำหรับกระแสการเปลี่ยนแปลงและการพัฒนาของกลุ่ม
ทดลองขณะเข้ากลุ่มบำบัดแบบประคับประคองทั้ง 8 ครั้ง มีดังนี้

ครั้งที่ 1 ผู้นำกลุ่มได้ชักชวนให้สมาชิกแต่ละคนแนะนำตัวและเล่าให้กลุ่มฟังในหัวข้อ "คนอื่นมักมองฉันเป็นคน... แต่จริง ๆ ฉันเป็นคน..." ซึ่งสมาชิกแต่ละคนจะเล่าถึงเรื่องของตนตามที่ผู้นำกลุ่มแจ้งเท่านั้น โดยไม่มีใครซักถามผู้อื่นเลย สมาชิกส่วนใหญ่จะบอกว่าคนอื่นมักมองว่าเขาเป็นคนไม่ดี ไม่น่าเชื่อถือ และชอบขโมย เพราะเขาศึกษาเสพติด แต่จริง ๆ แล้วเขามีปัญหาส่วนตัวที่ทำให้ต้องพึ่งยา และเขาก็ไม่ชอบขโมยของ ๆ คนอื่น" สมาชิกบางคนที่ชอบพูดก็จะพูดมาก เช่น ก. และ ข. ซึ่งสมาชิกบางคนก็จะไม่พูดโดยเจียมเก็บตลอดเวลา เช่น ค. ง. และ จ. บรรยากาศในกลุ่มมีความเจียม ความอึดอัดใจ เมื่อผู้นำกลุ่มพยายามชี้แนะให้กลุ่มเห็นถึงความน่าสนใจในจุดต่าง ๆ สมาชิกที่เป็นเจ้าของเรื่องจะรีบปกป้องตนเอง โดยบอก "ไม่มีอะไร" ทุกครั้ง การแสดงของสมาชิกจะระมัดระวังทั้งคำพูดและท่าทาง

สรุปในการเข้ากลุ่มครั้งแรก สมาชิกทุกคนมีความรู้สึกไม่ไว้วางใจ กลุ่มเครียดและต่อต้านในการสำรวจตนเอง กลไกที่เกิดขึ้นภายในกลุ่มคือ การทดสอบความจริง (Reality testing) และความตึงเครียด (Tension)

ครั้งที่ 2 ผู้นำกลุ่มให้สมาชิกทุกคนเล่าให้กลุ่มฟังในหัวข้อ "ฉันเป็นคนที่มีรูปร่างหน้าตา..." ซึ่งสมาชิกส่วนใหญ่จะพูดถึงตนเองโดยเกี่ยวข้องกับผู้อื่นหรือเหตุการณ์ในอดีต คังกรณีของ ง.

ง. : เมื่อก่อนใคร ๆ ก็ว่าผมหล่อ... บ้านใครมีงาน ป๊ะ (พ่อ) ก็ชวนผมไปควย... ผู้หญิงจึงชอบมาคุยกับผม... ลุงผมยังบอกไอ้ ง. ไปไหนมีแต่คนมอง"

สมาชิกส่วนใหญ่ก็ยังเจียม ไม่มีใครซักถามเรื่องของคนอื่น ๆ จนถึงในช่วงระยะสุดท้ายของกลุ่ม ผู้นำกลุ่มได้ให้ทุกคนพูดถึงสิ่งที่ได้ในครั้งนี้ และขอเสนอแนะสำหรับครั้งต่อไป ได้มีสมาชิกบางคนแสดงความรู้สึกของตนที่มีต่อผู้อื่นในทางลบ เช่นกรณีของ ฉ.

ฉ. : ผมว่าพวกเราควรตรงเวลากันหน่อย... อย่าให้พี่ (ผู้นำกลุ่ม) มานั่งคอยนาน

ช. : คุณ ค. ควรพูดบ้าง ไม่ใช่เอาแต่นั่งเจียม

สรุปในการเข้ากลุ่มครั้งที่ 2 สมาชิกส่วนใหญ่ยังมีความขัดแย้งที่จะเปิดเผยตนเอง จึงพูดถึงอดีตหรือคนอื่น แต่เริ่มที่จะแสดงความรู้สึกของตนที่เกิดขึ้น "ที่นี่และขณะนี้" โดยเฉพาะการแสดงออกในทางลบ กลไกที่เกิดขึ้นภายในกลุ่มคือ การเริ่มเปิดเผยความรู้สึก (Ventilation)

และการแสดงอำนาจ (Authority)

ครั้งที่ 3 หัวข้อในการเล่าให้กลุ่มฟังคือ "สิ่งประทับใจที่ฉันได้กระทำคือ...." ซึ่งในครั้งนี้นสมาชิกส่วนใหญ่เริ่มมีสัมพันธภาพใกล้ชิดกัน มีการซักถามเรื่องราวของคนอื่น พร้อมทั้งมีการพูดเล่นเป็นกันเองมากขึ้น ดังเช่นกรณีที่ ก. เล่าว่าประทับใจในเหตุการณ์ที่ทำให้เขาเกือบถูกยิงตาย และมีสมาชิกบางคนพูดล้อ เช่น "เกือบไม่ไค้มานั่งนี้แล้วสิ" และ "โชคร้ายเป็นมา" ซึ่งทำให้บรรยากาศของกลุ่มสนุกสนาน มีเสียงหัวเราะเกือบตลอดเวลา สิ่งที่เกิดขึ้นอีกอย่างคือ สมาชิกเริ่มเปิดเผยตนเองมากขึ้น เช่น ง. ได้เล่าถึงความรู้สึกคับข้องใจที่ต้องอาศัยอยู่บ้านแมยาย ง. ได้เล่าให้กลุ่มฟังดังนี้ "ผมทำงานที่บริษัท... เป็นบริษัทขายเครื่องสำอาง ผมเป็นคนซบถ แล้วพ่อก็ไปบอกใครนะ ผมลาพักร้อนมารักษา กลัวที่ทำงานรู... ผมมีลูกมีเมียแล้ว... ยังอาศัยอยู่บ้านแมยาย... แมยายก็ดูถูก เขาไม่ชอบผมหรอก... กลุ้มใจมาก ๆ เพื่อนมันชวนก็เลยลองกินชาดู เลยคิด... ที่มารักษานี้เพราะสงสารลูกสงสารเมียแมยายเขาค่าเรื่อย ๆ เมียผมก็ไค้แตรองให้" ซึ่งสมาชิกบางคนก็ให้กำลังใจแก่ ง. ดังเช่นกรณีของ ก. ซึ่งมีอาชีพขายกล้วยเคี้ยว ซึ่งมีรายได้พอสมควร แต่ไม่เหลือเงินเก็บไว้เลย เพราะเอาเงินที่ไค้มาไปซื้อเฮโรอีนสูบหมด ซึ่งไค้พูดถึงปัญหาของคนในกลุ่มว่า "ผมก็คล้ายคุณ ง. พ่อแม่พี่น้องทางเมียรังเกียจ... แต่ผมไม่สนใจ เพราะผมมีบ้านอยู่เอง... ที่ส่วนก็มีไม่ทองอาศัยเขาอยู่... ลูกผมพอผมก็เอาไปเลี้ยงให้... แต่ที่ทองมาอาศัยนี้เพราะสงสารลูก... กลัวมันจะมาเห็นสิ่งไม่ดี... วันนั้นมันมาเห็นผมกำลังสูบบุหรี่... มันถามพอทำอะไร... ผมรู้สึกยังไม่มันบอกไม่ถูก... แต่คิดจิตใจเลิกแน" หลังจากไค้ฟังปัญหาของ ง. และ ก. สมาชิกในกลุ่ม ก็ได้ให้กำลังใจโดยบอกว่าทั้งคู่ต้องเลิกยาเสพติดไค้แน ๆ และแต่ละคนก็ผลักดันเล่าปัญหา รวมทั้งความคับข้องใจของตนและสาเหตุที่มารักษาตัวที่โรงพยาบาลนี้

สรุปในการเข้ากลุ่มครั้งที่ 3 สมาชิกส่วนใหญ่ได้เปิดเผยความรู้สึกของตน และได้มีการสำรวจตนเอง กลไกที่เกิดขึ้นภายในกลุ่มคือ การเห็นอกเห็นใจซึ่งกันและกัน (empathy) ความเป็นมิตร (friendliness) มีการสนใจรับฟังกลุ่ม (attention) การถายโยงความรู้สึก (Transference) การเรียนรู้การเกิดปัญหา (Intellectualization) และการมีปฏิสัมพันธ์ (Interaction)

ครั้งที่ 4 ผู้นำกลุ่มได้ให้สมาชิกแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน เกี่ยวกับสถานการณ์สมมติที่เกี่ยวข้องกับตนเอง คือ เรื่องแรก "พบกระเป๋าเงินบนรถแท็กซี่" เรื่องที่สอง "พบคนที่เราเกลียดกำลังมาดเงินและขอความช่วยเหลือจากเรา" และเรื่องที่สาม "บุคคลที่เรารักที่สุดเจ็บหนักและขอร้องให้ฆ่าเขา" ในครั้งนี้สมาชิกให้ความเอาใจใส่ซึ่งกันและกัน พยายามที่จะช่วยเหลือกันอย่างมาก บางคนยอมรับความเป็นจริงในตัวเขา ดังตัวอย่างนี้

ก. : ถ้าผมพบกระเป๋าเงินบนรถแท็กซี่... ผมเก็บไว้เลย

จ. : เป็นผม... ผมจะเอาเงินไว้ ถือว่าเป็นโชคของเรา และส่งพวกบัตรประชาชน บัตรอะไรต่าง ๆ เนี่ย คืนเจ้าของ

ช. : ผมก็เหมือนกันครับ

ผู้นำกลุ่ม : พวกเราคิดอย่างไรเกี่ยวกับการกระทำที่บอกมา

ก. : ใคร ๆ ก็ทำอย่างนี้แหละครับ

ผู้นำกลุ่ม : คุณ ก. หมายความว่ามันเป็นสิ่งที่ถูก

ก. : มันก็ไม่ถูก แต่... (นิ่ง)

ช. : ผมเคยกระเป๋าหาย... แล้วเขาส่งบัตรประชาชนคืนมาทางไปรษณีย์ และก็เขียนมาว่าเงินขณะ คิดว่าแบ่งกันใช้ ผมก็รู้สึกเฉย ๆ

ฉ. : ผมว่าพี่ (ผู้นำกลุ่ม) เขาพูดถูก... ถ้าคนที่เงินหายแล้วเขาเดือดร้อนจริง ๆ ต้องไปกู้หรือยืมเงินใครมา... คิดถึงถ้าเป็นใจเราบางที

ช. : ก็จริงครับ คนปัจจุบันมันเห็นแก่ตัวทั้งนั้น

ช. : รวมทั้งพวกเราด้วย... (หัวเราะ)

ก. : ครับ... ครับ... ยอมรับ... (หัวเราะ)

สรุปในการเข้ากลุ่มครั้งที่ 4 สมาชิกมีการพัฒนาความสามารถในการรักษากันเอง ภายในกลุ่ม มีการยอมรับตนเอง แต่ยังไม่พร้อมที่จะเปลี่ยนแปลง และที่สำคัญกลุ่มได้ทำลายหน้ากาก หรือกลไกการป้องกันตัวของสมาชิกบางคน กลไกที่เกิดขึ้นภายในกลุ่ม คือ การยอมรับ (Acceptance) การเห็นประโยชน์ของผู้อื่น (altruism) และการแบ่งปัน (Sharing)

ครั้งที่ 5 ผู้นำกลุ่มให้สมาชิกเล่าให้กลุ่มฟังเกี่ยวกับ "ฉันเกลียด... ฉันชอบ..." ซึ่งในครั้งนี้นักกระแสภายในกลุ่มค่อนข้างจะรุนแรง แต่ก็ตั้งอยู่บนความถูกต้อง สมาชิกแต่ละคนได้รับการวิจารณ์จากกลุ่ม ซึ่งเป็นทั้งในด้านบวกและลบ แต่ก็อยู่ในสภาพของความห่วงใย เมื่อมีการวิจารณ์เกิดขึ้น สิ่งก็ตามมาก็คือการเผชิญหน้า สมาชิกบางคนแสดงความรู้สึกไม่พอใจต่ออีกคน แต่ในช่วงสุดท้ายของกระบวนการกลุ่ม สมาชิกส่วนใหญ่ก็ยอมรับซึ่งกัน และกัน ดังนี้

จ. : ผมเกลียดการที่คนมาตัก... ผมชอบความจริงใจ

ผู้นำกลุ่ม : ช่วยเล่าให้ฟังซิคะ

จ. : ก็ไม่มีอะไร... (นิ่งสักครู)... คือแฟนผม... เคี้ยวเนื้อเลิกกันแล้ว... จริง ๆ แล้วเขาก็รักผมมาก... ตอนไปพityา ผมกลัวเขาว่าผมติดยา ผมเลยไม่เอายาไปคัย... พอกลางคืนมันก็อยากยา... มันก็ปวดนั้นปวดนี้... เขาก็เป็นหวง... จะพาไปหาหมอ... ผมก็ไม่ยอมไป... เขาก็นวดให้ทั้งคืน เช็ดตัว เช็ดหน้าให้ตลอด... คิดถึงแล้วผมยัง... (นิ่ง)

ช. : ปลื้ม (หัวเราะ และทั้งกลุ่มหัวเราะ)

ผู้นำกลุ่ม : แล้วเกี่ยวกับการตักอย่างไร

จ. : คือเพื่อนผมเล่าให้ฟังว่า... เขาไปคุยกับใคร ๆ ว่า หลอกผมไว้ใช้... จริง ๆ แล้วเขาไม่สนผมหรอก... ผมหลงรักเขาเอง...

ก. : แล้วเชื่อเขาหรือ ?

จ. : ตอนนั้นก็เชื่อ... เลยทำไม่ตี... ไม่ตีมากเลย... (นิ่งสักครู)... เอาเขาไปประจานให้คนทั้งซอยฟังว่า เสรีจผมแล้ว... เข้าโรงแรมกับผมที่ไหนที่ไหนบ้าง...

ก. : ผู้หญิงเขาก็อายเขย

จ. : ใช่... ผมอยากให้เขาอาย

ช. : ผมว่าทำอย่างนี้ไม่ใช่ลูกผู้ชาย ผู้หญิงเขาเสียเปรียบเราอยู่แล้ว

ฉ. : ผมว่าพี่เขาไปนะ... พี่ถามแฟนพี่หรือเปล่าวาเขาพูดจริงหรือไม่

จ. : ไม่ได้ถาม เพราะเพื่อนผมด้วยกัน เพื่อนต้องมาก่อนแฟน

ง. : มันไม่แนเสมอไป... เพื่อนนะที่ไม่หวังคักมี... อย่างผมขีติดยาก็เพราะเพื่อนมันหลอกให้สูบ... แต่เมียเราคูทุกขุขุยาก

- ช. : ถึงตามแล้วผู้หญิงเขาพูดจริงก็ไม่ควรทำ...
- จ. : ใครไม่เจอกับตัวไม่รู้หรอก... ความรู้สึกมันเหมือนถูกหยาม
- ผู้นำกลุ่ม : แล้วความรู้สึกตอนนี้ล่ะคะ
- จ. : ตอนนี้ผมเสียใจ... ผมไม่มาทำเขาเลย... เรื่องมันเกือบปีแล้ว แต่คิด
ที่ไรผมค่าตัวเองทุกที... ทุกวันนี้เจอหน้าเขาที่ไรผมต้องรีบหลบก่อนทุกที
- ผู้นำกลุ่ม : คุณ ค. คิดอย่างไรเกี่ยวกับเรื่องนี้
- ค. : ผมไม่เคยมีแฟน... แต่ผมคงไม่ทำแบบนี้... แต่ก่อนหน้านี้คุณ จ. อัจฉารมณ
ช่วยบอกได้ เลยไม่ได้คิด
- ผู้นำกลุ่ม : คุณ จ. รู้สึกอย่างไรคะ ในการที่เพื่อน ๆ เขาวิพากษ์วิจารณ์เรา
- จ. : ไม่โกรธหรอกครับ ผมยอมรับ

สรุปในการเข้ากลุ่มครั้งที่ 5 สมาชิกแต่ละคนได้รับการวิจารณ์ ซึ่งเกิดการเผชิญหน้า
ในการแสดงความรู้สึกต่อกัน แต่สมาชิกก็เริ่มยอมรับซึ่งกันและกัน กลไกที่เกิดขึ้นภายในกลุ่ม
ครั้งนี้คือ ความตึงเครียด (Tension) การผ่อนคลาย (Relaxation)

ครั้งที่ 6 หัวข้อในการสนทนาคือ "ฉันอยากให้... (คนในครอบครัว) ปฏิบัติต่อฉัน..."
ในครั้งนี้นักสมาชิกบางคนต่อสู้กับปัญหาส่วนตัว แต่ก็ได้รับความเห็นใจจากกลุ่ม สมาชิกแต่ละคนจะ
รับสัมผัสได้ถึงความเจ็บปวดของคนอื่น จึงเกิดการยอมรับซึ่งกันและกัน ดังกรณี ช. ที่เล่าเรื่อง
เกี่ยวกับตนเองว่า พ่อไปทำงานที่ประเทศซาอุดีอาระเบีย 6 ปี โดยไม่เคยส่งข่าวหรือเงินกลับ
มาให้ทางบ้านเลย ตอนหนึ่งเขาได้เล่าว่า

- ช. : ... ตอนที่พอยังอยู่กับพวกผม... ผมรักพ่อดีมาก... ผมเป็นลูกคนเล็ก
ไปไหนพ่อเขาก็เอาผมไปควย... ผมชอบขี่คอพ่อ... (นิ่ง และก้มหน้า)
- ผู้นำกลุ่ม : แล้วความรู้สึกที่มีต่อพ่อตอนนี้ล่ะ
- ช. : นิ่งสักครู่หนึ่ง และเงยหน้ายิ้ม
- ช. : เป็นผมไม่มันส์แล้ว
- ช. : มันก็ยังรักอยู่นะ... เขาเป็นพ่อ... แต่มันก็ไม่สนิทเหมือนเดิม...
- ผู้นำกลุ่ม : มีอะไรมาแทรกในใจหรือคะ... ที่ทำให้รู้สึกไม่สนิทเหมือนเดิม
- ช. : เขาทิ้งผมไป พวกผมต้องออกจากโรงเรียน... แมนอนกับผม กอดผม
ร้องไห้ทุกวัน...

- ผู้นำกลุ่ม : ช. รู้สึกขมขื่นกับการกระทำของพ่อ
- ช. : ไซ้... บางครั้งผมก็ แข่งให้เขาตายไปจริง ๆ ... (ร้องไห้) ผมทั้งรัก ทั้งเกลียดเขา... เพราะเขาทำผมต้องมีปมคอย คอยติดยา...
- ผู้นำกลุ่ม : ช. คิดว่าที่คองติดยานี้ เป็นเพราะพ่อหรือ
- ช. : จริง ๆ แล้วมันก็อยู่ที่ตัวผมเอง... ผมกลัวใจ... ไม่รู้จะทำอย่างไรก็เลยลองยา...
- ก. : พ่อเขาอาจมีความจำเป็นบางอย่างทำให้ติดค่อมมาได้... คนเป็นพ่อรักลูกทุกคนแหละ
- ง. : อย่างผมมี... ที่อยากเลิกยา ก็เพราะลูก... คุณ ช. ลองติดค่อมจากทางอื่น หรือผ่านสถานทูตก็ได้ เผื่อจะได้เรื่อง

สรุปในการเข้ากลุ่มครั้งที่ 6 สมาชิกพยายามให้ความช่วยเหลือกัน และพยายามรับรู้ถึงความรู้สึกทางใจของคนอื่น ๆ สมาชิกกลุ่มมีความใกล้ชิดกันมากขึ้น กลไกที่เกิดขึ้นคือ การแนะนำ (Suggestion) การให้กำลังใจ (Reassurance) และความเป็นธรรมดาของชีวิต (Universalization)

ครั้งที่ 7 หัวข้อในการสนทนาคือ "ในการอยู่ร่วมกัน สิ่งที่ทำให้ฉันรู้สึก (กลัว, วิตกกังวล, ไม่มั่นใจ, สมายใจ, ปลอดภัย, มั่นคง) คือ... ซึ่งมีผลทำให้ฉัน..." ครั้งนี้สมาชิกยังมีความใกล้ชิด และมีความรู้สึกทางค่านิยมต่อกันมาก สมาชิกแต่ละคนพยายามเข้าใจถึงความรู้สึกของผู้อื่น พร้อมทั้งหาทางช่วยเหลือ ดังกรณีของ ช. ซึ่งพูดถึงความสัมพันธ์ของเขา กับคนในครอบครัว คือ พ่อ แม่ และพี่สาว 6 คน ช. เป็นลูกชายคนสุดท้อง ซึ่งมีความรู้สึกว่า พี่สาวทั้ง 6 คน หางเห็นกับเขามาก บางวันไม่มีการพูดคุยกับ ช. เลย เมื่อมีปัญหาจะปรึกษาพ่อแม่ที่มีวัยที่ห่างกันมาก จะปรึกษาพี่สาว พี่สาวก็ไม่ใส่ใจฟัง ไม่เคยแสดงความรักใคร่หรือห่วงใย แต่ตา ช. มีเรื่องชกต่อยกับใครมา พี่สาวจะช่วยกันพูดห้ามจน ช. ทนไม่ได้ ซึ่งสมาชิกกลุ่มก็ช่วยเสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหา ดังนี้

- จ. : ... เราเป็นน้องต้องพยายามเข้าใจเขา พูคุยกับเขาบ่อย ๆ เคี้ยวเขาก็สนิทกับเราเอง...
- ก. : ... อย่างเวลาเราไปไหนมา... เราก็ซื้อขนมมาฝากเขา... ให้เห็นว่ารักกับเขา...

- ข. : ก็เคยทำแล้ว... เขาก็ไม่สนใจ...
- ข. : ไม่สนใจก็ปล่อยเลย ปล่อยให้ทำอะไร... เมื่อ
- ฉ. : ทำอย่างนั้นไม่ได้หรอก
- ก. : ใช่... คนอยู่ด้วยกันหนักนิดเบาหน่อยก็ต้องอภัยกัน... แต่ผมว่าเราก็ก
เอาใจเขามอง ๆ เขาต้องใจอ่อนสักวัน

สรุปในการเข้ากลุ่มครั้งที่ 7 สมาชิกกลุ่มมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ภายหลังจาก
ประสบการณ์กลุ่ม สมาชิกบางคนเปิดเผยตนเองมากขึ้น เป็นตัวของตัวเองมากขึ้น มีความ
เห็นอกเห็นใจมากขึ้น กลไกที่เกิดขึ้นคือ การยอมรับ (Acceptance) การรักษาด้วย
ภาพสะท้อน (Spectator therapy) และการแนะนำ (Suggestion)

ครั้งที่ 8 หัวข้อในการสนทนาคือ "สิ่งที่ไม่ดีในตัวฉัน หรือการกระทำที่ไม่ดีของฉัน"
ในครั้งสุดท้ายนี้ สมาชิกกลุ่มมีความไว้วางใจกันมาก และมีทัศนะในทางบวกต่อกัน แต่ละคน
เปิดเผยตนเองมากขึ้น มีความเชื่อมั่นมากขึ้น บางคนเปลี่ยนพฤติกรรมไปจากเดิม ดังเช่นกรณี
ฉ. ที่เล่าให้กลุ่มฟังว่า "สิ่งไม่ดีที่ผมทำ คือ ผมทำให้แม่เสียใจตลอดเวลา... พ่อทิ้งพวกผมไป
อยู่กับเมียคนอื่น ตั้งแต่ผมเรียน มศ.1 ... ผมต้องออกจากโรงเรียนมาช่วยแม่ขายของ... ผม
คิดว่าแม่ลำบากยิ่งรักแต่พี่ชายกับน้องชาย... 2 คนนั้นได้เรียน... ผมเลยเถิดหมดตลอด ถูกตำราวจ
จับอยู่เรื่อย... ที่มาอาศัยนี้แม่เขาเป็นคนพามา... พ่อได้เข้ากลุ่มได้ฟังเพื่อน ๆ ก็คิดได้...
ว่าแม่เขาก็คงรักเราเหมือนกัน... นี่ผมมาเยี่ยมทุกวัน หัวแกก็อวมนมาก... คิดแล้วก็สงสาร...
แกชรชรมากก็ลำบาก

สรุปในการเข้ากลุ่มครั้งที่ 8 กระแสของกลุ่มผ่อนคลายไปได้ด้วยดี สมาชิกกลุ่ม
ใกล้ชิดกันมาก มีความรู้สึกที่ดีต่อกัน และบางคนมีพฤติกรรมเปลี่ยนแปลงไป กลไกที่เกิดขึ้น
คือ การผ่อนคลาย (Relaxation) การแบ่งปัน (Sharing) และความเป็นมิตร
(Friendliness)

สิ่งที่เกิดขึ้นในกลุ่มบำบัดแบบประคับประคอง นอกจากกระแสการเปลี่ยนแปลง และ
บรรยากาศของกลุ่มแล้ว ภายหลังจากเสร็จสิ้นกลุ่ม สมาชิกแต่ละคนก็มีการเปลี่ยนแปลงตัวเองด้วย
คือ

- ก. : เป็นผู้ให้ความร่วมมือกับกลุ่มตั้งแต่วันแรก เริ่มเปิดเผยตนเองเมื่อกลุ่ม
 ดำเนินไปถึงวันที่ 3 และในวันที่ 6 เป็นต้นไปถึงวันสุดท้าย ก. เป็น
 ผู้ให้คำแนะนำแก่กลุ่ม และจากคำบอกเล่าของสมาชิกอื่น ก. เป็นผู้
 เห็นยวรั้ง ทักเตือน ผู้ที่จะหลบหนีออกจากโรงพยาบาล และวันสุดท้าย
 ก. มีการมองตนเองโคกระจางขึ้น รับรู้ตนเอง และยอมรับตามความ
 เป็นจริง ก. ใ้บอกว่า เขาใ้วางแผนการชีวิตไว้แล้วภายหลังออก
 จากโรงพยาบาล
- ข. : วันแรกกับวันที่สองจะเข้ากลุ่มสายกว่าคนอื่น ๆ ตั้งแต่วันที่ 3 เป็นต้นไป
 จะมาถึงก่อนคนอื่น ๆ และช่วยผู้นำกลุ่มจัดห้อง การมีส่วนร่วมในกลุ่ม
 จะเจียบเจยเป็นส่วนมาก วันหลัง ๆ แสดงความสนใจแก่กลุ่มมากขึ้น
 เล่าเรื่องตัวเองมากขึ้น ให้คำแนะนำแก่ผู้อื่นบ้างเป็นบางครั้ง และ
 บอกกับกลุ่มว่า เขาใจตัวเองใ้มากขึ้น
- ค. : เป็นสมาชิกที่เจียบ พูดน้อยที่สุดในกลุ่ม เมื่อถูกสมาชิกอื่นพูดว่าจะขี้ม
 แต่ยังคงเจียบเหมือนเดิม จนกลุ่มดำเนินมาวันที่ 6 จึงพูดมากขึ้น
 แต่ไม่ค่อยให้คำแนะนำแก่ใคร ค. ยอมรับกับกลุ่มว่า เขาใจตนเอง
 มากขึ้น แต่ก่อนคิดว่ามีปมค้อย ครอบครวัว่าเป็นคนโง่ แต่หลังจาก
 เข้ากลุ่ม ค. สามารถพูดคุยกับใคร ๆ ได้โดยไม่อาย
- ง. : เป็นสมาชิกที่เข้ากลุ่มสายมากที่สุด วันที่ 3 และ 4 สมาชิกคนอื่นต้อง
 ไปตามมา ขณะเข้ากลุ่มจะบน ปวดหัว ปวดท้อง เห็นอัย เพ็ลลีย อยู่เสมอ
 พอวันที่ 5 ของการเข้ากลุ่ม ก็มาเข้ากลุ่มทันตามเวลาที่กำหนด และ
 เลิกบนเรื่องความเจ็บปวด วันหลัง ๆ ใ้ความสนใจแก่กลุ่มมาก
 เปิดเผยตนเอง พยายามเข้าใจตนเอง และผู้อื่น พร้อมทั้งใ้คำ
 แนะนำแก่ผู้อื่น บางครั้งแสดงความเห็นใจ และปลอบโยนผู้อื่น
- จ. : เป็นสมาชิกที่ให้ความร่วมมือกับกลุ่มโดยตลอด วันแรก ๆ จะทำตามที่
 ผู้นำกลุ่มบอก วันที่ 3 เป็นต้นไปเริ่มเปิดเผยตนเอง และยอมรับ
 ความไม่คิของคัว เข้าใจตนเองมากขึ้น และมีการวางแผนการใ้
 คัวเอง คิอ ภายหลังออกจากคักพื้นฟูสมรรถภาพ จะไปขอรับการรักษ
 แบบชุมชนบำบัดคค

- ฉ. : ให้ความร่วมมือกับกลุ่มตั้งแต่วันแรก จะมารอที่ห้องจัดกลุ่มก่อนเวลา
ทุกครั้ง และวันหลัง ๆ จะช่วยผู้นำกลุ่มของกลับ ฉ. จะเป็นผู้
ซักถามสมาชิกคนอื่น ๆ ให้ความสนใจแก่กลุ่มมาก และมีความพยายาม
จะเข้าใจตนเอง แต่ยังไม่ยอมรับข้อบกพร่องของตนเท่าที่ควร การ
เข้ากลุ่มวันที่ 2 ฉ. เริ่มเผชิญหน้ากับผู้อื่น และแสดงความเป็นอำนาจ
ในบางครั้ง วันสุดท้าย ฉ. พูดกับกลุ่มว่า มีความรู้สึกท้อแท้ขึ้น
- ช. : เป็นผู้ที่ค่อนข้างเงิบ เมื่อผู้นำกลุ่มขอความคิดเห็นจึงพูด โดยพูดแต่
ละครั้งนาน มักจะพูดแต่เรื่องของผู้อื่น จนกลุ่มดำเนินมาถึงวันที่ 6
จึงกล้าเปิดเผยตนเอง และยอมรับความรู้สึกของตนที่เกลียดชัง แต่
ยังไม่เข้าใจตนเองก็พอ ยังไขกัฏทางจิตกลัวโทษผู้อื่น เป็นการ
แก้ปัญหาย่อย
- ซ. : เป็นสมาชิกที่พูดตรง ไม่เกรงใจผู้อื่น วันแรก ๆ ของการเข้ากลุ่ม
แสดงท่าทีไม่สนใจ ก้าวร้าว จนถึงวันที่ 3 มีท่าทีดีขึ้น สนใจเรื่อง
ราวภายในกลุ่ม และมักจะพูดสอดแทรกความคิดของตนหรือการแนะนำ
ผู้อื่นเสมอ ๆ พร้อมทั้งเปิดเผยตนเอง ยอมรับในตนเอง แต่ยังไม่
ยอมรับที่จะเปลี่ยนการกระทำของตน

ขณะดำเนินการทดลองในวันที่ 2 สมาชิกกลุ่มทดลองได้หลบหนีออกจากโรงพยาบาล
1 คน กลุ่มทดลองจึงเหลือสมาชิก 8 คน และเมื่อการทดลองดำเนินไปครบ 8 วัน สมาชิก
กลุ่มควบคุมได้หลบหนีออกจากโรงพยาบาล 4 คน จึงเหลือสมาชิกกลุ่มควบคุม 12 คน ดังนั้น
กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด จึงมี 20 คน

2.3 ผู้วิจัยให้กลุ่มทดลองทำแบบประเมินกลุ่มนำคแบบปรับระดับประคองเมื่อวันสุดท้าย
ภายหลังกลุ่มเสร็จสิ้น

2.4 ทำการทดสอบหลังการทดลอง (Posttest) โดยนำแบบวัดคอตัม โนทัสสัน
เทนเนสซีไปให้ประชากรทั้งหมดทำอีกครั้งหนึ่ง

2.5 ภายหลังการทดลอง 30 วัน ติดตามผลจำนวนผู้ศึกษาเสพติक्षाของกุ่มทดลอง
และกลุ่มควบคุม โดยการเยี่ยมบ้าน สัมภาษณ์คนไข้หรือญาติ และเก็บปัสสาวะเพื่อนำไปตรวจ
สารเสพติค

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. หาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของคะแนนแบบ
วัดทัศนคติทัศนคติในตนเองก่อนและหลังการทดลองของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม
2. ทดสอบความแตกต่างของการทดสอบก่อนการทดลอง (Pretest) กับการ
ทดสอบหลังการทดลอง (Posttest) ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยใช้สถิติอันดับ
เมตริกที่ใช้ทดสอบกรณีกลุ่มตัวอย่างสองกลุ่มที่สัมพันธ์กัน (Related Sample) คือ The
Wilcoxon Matched Pair Signed - Ranks Test
3. ทดสอบความแตกต่างของการทดสอบก่อนการทดลอง (Pretest) และหลัง
การทดลอง (Posttest) ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยใช้สถิติอันดับเมตริก
ที่ใช้ทดสอบกรณีกลุ่มตัวอย่างสองกลุ่มที่เป็นอิสระจากกัน (Independent Sample) คือ
The Mann - Whitney U Test
4. ทดสอบความแตกต่างของจำนวนผู้ศึกษาเสพยาเสพติดซ้ำภายใน 30 วัน
ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยใช้ The Fisher Exact Probability Test

เหตุผลที่ใช้สถิติอันดับเมตริก เนื่องจาก

1. กลุ่มตัวอย่างที่มีขนาดเล็ก การแจกแจงของประชากรไม่สามารถเป็นการ
แจกแจงแบบปกติได้ ซึ่งสถิติอันดับเมตริกสามารถใช้กับกลุ่มตัวอย่างขนาดเล็กได้ผลดีและ
ถูกต้องมากกว่า
2. การคำนวณค่าสถิติ ส่วนใหญ่เป็นการคำนวณง่าย ๆ มีข้อตกลงน้อยและไม่
ยุ่งยาก ถ้ากลุ่มตัวอย่างขาดลักษณะตามข้อตกลง ก็มีความคลาดเคลื่อนน้อยกว่าและสามารถ
สืบค้นได้ง่าย
3. อำนาจการทดสอบ เมื่อข้อมูลเป็นไปตามข้อตกลงของการทดสอบอันดับเมตริก
เมตริก การใช้สถิติอันดับเมตริกในการทดสอบจะให้อำนาจการทดสอบสูงกว่าการทดสอบ
โดยใช้สถิติพารามเมตริก